

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako drugo soboto

v Kranju (tiska Iv. Pr. Lampret izdaja konsorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikuš).

Velja za celo leto 4 K in se plačujejo naročninam in, serati naprej. Vsi rokopisi pisma in druga pošiljave naj se pošiljajo na uredništvo in upravnništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno pet- do šestkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

Štev. 23.

V Celovcu, v soboto, dne 12. novembra 1910.

Leto III.

Deželni odbor in koroški učitelji.

V enih zadnjih sej deželnega odbora koroškega je baron Aichelburg, ki je govoril očitno v imenu nemške večine, hudo zavrnil nemško-nacionalne učitelje. Ti so namreč v svojem časniku deželni zbor spomnili na nemške obljube glede povišanja plač.

Kakor znano, je večina učiteljev tudi slovenskega rodu na strani nemških nacionalcev. Ko bi ne bilo teh nemških učiteljev, bi nemško-nacionalna stranka v slovenskih krajih sploh ne mogla delovati in tudi nemškutarji bi kmalu izmrli, ko bi nemški učitelji ne hujskali otrok proti slovenskemu jeziku.

V plačilo zato obljublja Nemci učiteljem povišanje plač; to posebno, kadar se bližajo volitve. Kakor h tro pa minejo volitve, pa pozabijo nemški nacionalci na te svoje obljube in nemški učitelji morajo beračiti pri sidmarki in nemškem sulferajnu za podpore.

Občudovanja vredni so tisti slovenski ali pa socialno-demokratski učitelji, ki vzlic grožnjam in obljubam vestno izpolnjujejo svoje učiteljske dolžnosti in se ne pustijo zlorabljati za nemško-nacionalne priganjaje.

Radovedni smo, če se bo mogoče sedaj kateremu nemško-nacionalnih učiteljev začelo dani v glavi, da bo uvidel, da niso nemško-nacionalne obljube nič drugega, kakor pa prazne pene, za katere mora prodati učitelj svoj značaj in trpinčiti slovenske otroke.

Varujmo svoje starine!

Vsak, četudi ne ravno visoke izobražen človek ima do stvari, ki so jih rabili njegovi predniki, njegovi starši, neko posebno spoštovanje. Dosti takih slučajev nam je znanih iz zgodovine, dosti jih vidimo še danes. Kako tupatam se varujejo kako staro orodje, katero je rabil še pokojni ded ali praded! Tudi pri nas na Slovenskem imamo take slučaje in ravno na Koroškem se še naleti tupatam kmetiča, ki hrani še kako staro majoliko, katero je kupil še njegov praded. Ta lepa navada pa je žalibog vedno izginila. Kriva je temu dosti industrija, ki izdeluje dandanes vse polno pisanih in lepo slikanih posod v živih, kričecih

barvah, katere ljudstvu bolj ugajajo kot starejše mirne in zato tudi kupuje to novo robo, staro pa zametava.

Enak slučaj je tudi z narodno pesmijo. Koliko lepih starih pesmi je izginilo iz ljudstva, ker so stare in prišle so na njih mesto tuje, kosmate popevke, ki žalijo čustvo in uho. Dosti, dosti je starih pesmi, tudi cerkvenih, tako lepih, da se človeku milo stori pri srcu, če jih sliši. N. pr. »Oj, kje ste bili, pastirci vi,« katero je pela po cerkvi cela občina. Takih narodnih božičev človek ne pozabi nikoli.

Kakor smo že prej omenili, so pa med narodom tudi druge stare stvari, ki so tudi potrebne ohranitve. Naj le naštejemo nekatere take podrobnosti. Važno je vse staro posodje. Zelo imenitne so stare majolike, stari krožniki, skledice in druga taka oprava. Tupatam se dobi na ognjišču še jako lep zaglavljen (tudi kozel, lisica imenovano), ki ga je izdelala roka starega vaškega umetnika. Razen tega imajo po nekaterih hišah stare slike iz davne preteklosti, ki jih nihče več ne ceni. Stare omare in skrinje z rožami se še dobijo, le žalibog imajo naši mlajši vse raje moderno izdelano pohištvo iz mest, kot pa svoje domače.

Velike važnosti so stare noše, stare obleke. Tu je treba shraniti vsako stvar, ki se le dobi. Stare aybe in peče so že redke, ker so jih naši ljudje največ prodali tujcem, tako da pri nas kmalu ne bomo več vedeli, kako so se oblačili naši stari. Poštenih irhastih hlač, čevljev z golenicami in starega telovnika s srebrnimi gumbi človek skoro več ne vidi pri nas na Koroškem. Vse je moderno, vse po mestno. Poleg tega so naši predniki nosili na oblekah dokaj vezanja v barvah in zlatu, kot je to še pri drugih Slovanih. Zato so velike vrednosti stari kožuhi z rožami, stare »stikane« rute in podobne stvari.

Naši stari so bili tobakarji in kot taki so rabili razno kadilno orodje. N. pr. čadro, kresilo, gobo, mehur za tobak itd. — Vse to je zelo redko. Malo mlajših se kaj ve o kresanju in zato je potrebno, da se ohranijo take stvari, da jih tudi mladina vidi in se pri tem uči spoznavati in spoštovati svoje očete.

Naš narod je od nekdaj ljubil godbo in petje. Nasi pradedje in dedje so gotovo imeli kake posebne instrumente, kateri so se pa dandanes vedno izgubili. Če se še kdaj dobijo kake stare

piščalke, citre ali kak oprekelj, je to za nas toliko bolj zanimivo.

Včasih se dobi po kmetih tudi kako redko orodje, ki ga pozna samo oni kraj. Take stvari so ravno tako znamenite kot kaj drugega in tudi lovska orožja in stare puške niso brez pomena.

Razen teh malih predmetov so pa važne tudi cele stavbe, hiše, kozolci, veliki uhodi itd. Take stvari je seveda težje spraviti v kak muzej, zato pa se jih fotografira ali nariše, tako da si to potem lahko vsak ogleda. Tupatam po deželi so tudi stare znamenite kapelice, znamenja ali slike, ki imajo včasih dokaj vrednosti. — Take stvari je treba obvarovati pred razpadom, ne pa jih kvaviti s predelavanjem in prezidavanjem.

To bi bile približno stvari, ki se nahajajo med našim ljudstvom. Morda bi vprašal kdo, zakaj to pač naštevamo? Zato, da se ljudi opozori na važnost takih stvari, zato da ne bodo teh naših slovenskih predmetov prodajali ali darovali našim narodnim nasprotnikom. Vse te stvari so važne. Morda nimajo nikake praktične vrednosti več, a naši potomci morajo vendar dobiti za nami dokaz našega dela, naše kulture. In mi hočemo videti, kako so živeli naši očete, kako so se oblačili in kako stanovali. Slabi sinovi bi bili, če bi nas to ne zanimalo.

Zato opozarjamo še enkrat naše izobražence po deželi, da si vzamejo k srcu teh par navodil, naj pazijo na take stvari, ki smo jih omenili in naj tudi ljudstvo opozorijo na to.

Dopisi.

S Koroškega. Uradna uč. konferenca v Velikem v njen »spiritus«. Pod tem naslovom smo v slovenskem časopisu čitali zadnje tedne članek, razpravljajoč duševno stanje in obsojajoč Slovenstvu sovražno mišljenje nemško-nacionalnega učiteljstva. Dotični članek je bil, akoravno je izrekel ostre, a popolnoma opravičene očitke napram nemško-nacionalcem, docela objektivne, da celo preveč galanten, varovalen je bil napram onemu referentu, ki je tako »athletisch protzend« dejal: »Der Starke aber sucht solche Hindernisse, um daran seine Kraft zu üben!«. Čemu toliko galantnosti napram takemu možu, ki tako očitno prezira pedagoška načela in ne navsezadnje tudi državne temeljne zakone? Povejmo, da je bil isti na boj pozivljajoči referent g. Ferd. Kogelnig, nadučitelj žitarski, ki se vkljub temu šteje k idealnim in modernim učiteljem! O kakšna ironija! Prezirati materni jezik šolske mladine ter zavračati

PODLISTEK.

Na sejmu.

Črtica. Spisal Josip Premk.

Dalje.

»Jaz odneham, ti priloži, oba enako,« je dejal naposled Jošt precej glasno — »sedemdeset, pa bog ž njo!«

Debeli človek je pogledal Pavleta, a Jošt mu je namignil in Pavle je iztegnil roko.

»Ni, kakor si mislil,« mu je dejal. »Zadovoljen bodi, da je šla za toliko!«

Krepko je stisnil debeli človek Pavletu desnico, nato je posegel v notranji žep in mu odštel sedem čisto novih bankovcev.

Pavle se je nasmehnil, ko je zagledal v roki toliko denarja in ni pomislil ne na telico, ne na mater, ker se vedno mu je bučalo po glavi, da ni prav nič vedel, kako je prodal. Držal je bankovce v roki in jih prekladal, pa jih ni in ni mogel

prešteti, ker kar krcpili so se in plesali pred njegovimi očmi, da je počasi in jecljaje povprašal: »Za koliko sem prodal, Jošt?«

Jošt ga je dregnil v rebra in ga potegnil iz gneče za seboj.

»Sema, kaj si še vedno pijan ali kaj!« je zarentačil in mu potisnil denar v žep. »Prodal si in denar imaš, pa boga zahvali. Sedaj pa pojdiva tja k »Jelenu«, da se nekoliko pokrepčava. [Dosti, sem govoril, kar jezik se mi je osušil in vse zaradi tebe. Spodobi se, da daš za mokrote!«

Pavle je šel za Joštom brez vsakih misli, se obregnil zdaj ob tega, zdaj ob onega in sam ni vedel, kdaj sta prišla iz gneče.

Nebo se je razvedrilo, solnce je sijalo na strehe tržkih hiš in ulice so bile žive in glasne, kot še ni Pavle videl nikoli.

Na koncu trga je bila gostilna »pri Jelenu«. Hreščeci, razklani glasovi so se čuli na cesti in ko sta vstopila Pavle in Jošt, skoro nista našla prostora, kamor bi sedla. Vse mize so bile zase-

dene, mešetarji in kmetje so pili in udarjali s pestmi, pri najdaljši mizi pa so sedeli cigani, igrali in peli, da Pavle ni mogel dognati — ali je vse tisto, kar sliši in vidi, resnica, ali se mu samo dozdeva.

»Tjale sediva,« je pokazal Jošt na konec mize, kjer so igrali cigani. Pavle v tistem hrupu ni slišal njegovih besed, ampak šel je za njim, kakor bi šel povsod, ker nekako bal se je vseh teh nepoznanih, tujih ljudi.

Jošt je poklical vina in Pavle je pil, prigrizaval kruh in si naposled prižgal celo viržinko, ki mu jo je ponudil Jošt.

»Le pij, Pavle, saj nisi več otrok, in okrog sebe pogledaj, kaj boš buljil v tla, kot bi molil kesanje čez vse grehe!«

Nekako počasen je postajal Joštov glas in tudi njegove oči so gledale motno. Pavle pa mu je prikimal in se smejal in sam ni vedel zakaj.

Konec prih.

edino pravo in pametno sredstvo, s kojim bi se dalo v duševnem in vzgojnem oziru nekaj doseči, in tako prizadevanje se imenuje na Koroškem — Ideal! Pa z referatom g. Kogelnika se nismo gotovi! Govoril je tudi z veliko vsečastostjo (!) o šolah na Poznanjskem, koder se s poljsko šolsko mladino od prvega dne naprej le nemški govori, dejstvo, katero je poleg drugih še bolj vnebovpijočih itak vsakemu slov. razumniku znano. Namesto da bi se tako nekulturno, da celo tiransko ravnanje z mežno šolsko mladino najostreje obsojalo, se ga pri nas hvali ter podaja za vzgled! Sicer pa je dostavil imenovani referent: «Ne glede na to, da bi nacionalni Slovenci, ko bi mi (!) izkušali uvesti sličen pouk na utrakvističnih šolah, zagnali velik krič in vik, ga jaz sam za svojo osebo ne pripočam. Torej principiarno bi bili nemškonacionalci za tak vsemu zakonom v obraz bijoči pouk tudi pri nas, a boje se le še narodnih Slovencev, ali kakor jih je referent malomarno nazivaljal «nacionalne Slovence». Seveda, imajo pravico do nacionalnega mišljenja v Avstriji edine Nemci, Lahoni in Madžaroni! V zagovoru utrakvističnih šol se je pa referent skliceval na rajnega šolskega nadzornika Pallo, češ, da je bil slednji v deželnem zboru večkrat primoran odvrčati neutemeljene (?) napade na te šole. Kakšna logika! Ker je rajni nadzornik zagovarjal šole, potem morajo biti tudi v resnici dobre! A mi vemo, da je bila nadzornikova uradna dolžnost, zagovarjati te vrste šole, on je moral to storiti, akoravno je bilo njegovo privatno (zasebno) prepričanje zastran šol precej drugačno, o čemer svedoči njegovi prilični izreki o šolah in o «deutsch gewordene windischen Lehrer». Posedujemo tudi avtentično zagotovilo, da je rajni dež. šol. nadzornik dne 12. grudnia 1901 pred dvema učiteljema izrekel sledečo sodbo o utrak. šolah: «Utrakvistične šole so le v jezikovnem oziru (Sprachfach) nekega pomena, medtem ko se o kakih uspehih v realijah ne more kaj govoriti». Ta sodba, ki jo je prinesel «Uč. Tovarš» l. 1904, nam dovolj jasno pove, da so kritizirane šole dobre le za pomemčevanje, a da ne prinašajo istega sadu, ki ga mora obrediti pravo ljudsko šolstvo! Med drugim je dejal referent, da se «nacionalni Slovenci» radi tega zaganjajo v utrak. šole, ozir. nemški pouk, ker postanejo vsled tega otroci — Nemci! Kakšna veleumnost! Slovenski otroci — Nemci! V resnici, ko bi bile utrak. šole zmožne vzgajati v dobre, pridne in pošteno Nemce, noben živ krst ne bi obsojal šol, toda one ali potrápajo mladino, da ne zna nemški, ne slovenski, da ni ptič, ne miš, ali pa vzgojijo mladež v hudobne, lastno kri in lastne brate érteče nemčurje, ki tep-tajo in skrunijo vse, kar bi jim moralo biti sveto! Trdimo pa, da postane Slovenec — Nemec, če se dodobra nemški nauči, je zelo drzna, kajti potemtakem druga slovensko čuteča inteligenca ne zna toliko nemščine, kolikor jo je za nemškutarja potrebno. Gospodine Kogelnig bode moral učiteljem, duhovnikom, advokatom, profesorjem i. t. d. dajati pouka iz nemščine, da je bodo vsaj toliko znali kakor Seifrizovi volilci! Mi pa mislimo, kdor več kot en jezik dobro zna, kar se nahaja pri slovenskem razumnstvu, temu ni treba biti zateleban le v svojega edinega! Pričujoče vrstice nam zopet nudijo tipičen zgled o prav nazadnjaškem mišljenju nemškonacionalnega učiteljstva, o njegovih željah po germanizaciji, ki jo izkuša s «Schagerji» in zelo prozornimi sofizmi odobravati in olepšati. Toda mi se ne bojimo tega sirovega navala, ki nas s studom opominja na dobro, ko je še veljalo načelo «oko za oko», mi se ne bojimo, ker smo si v svesti, da je pravica z nami, pa tudi vsi poštenomisleči Nemci, ki hudo obsojajo delo renegatov, kar svedoči pasus, objavljen po nemškem učenjaku Adolfu Bartelsu v «Deutsch-soziale Blätter» in ki se glasi: Der geborene Slave, der für deutsche Art und Sitte wirkt, ist in meinen Augen ein Lump, denn er hat seiner natürlichen Bestimmung nach für seines eigenen Volkes Art und Sitte zu wirken und nicht für die eines fremden». Hujše sodbe, kakršno je izrekel tukaj pristni Nemec, se mi ne bi upali zalučiti našim narodnim odpadnikom v obraz. Tukaj nič ne more pomagati prati nemčurjev nemški pisatelj Rosegger, ki ima vsake kvatre druge misli o renegatih, kakršne mu pač diktirajo nestrpni nemškonacionalci, n. p. Wastianovci! H koncu se pa z mirnim srcem in najboljšimi nadami obrnemo do naših narodnih sovragov ter jim zakličemo pogumno v obraz: Vi sovragi slovenskega red, se zelo motite, če domnevate, da se bode vam kdaj posrečilo pomesti in potujčiti koroške Slovence! Vaše delo je in bo decela podobno Sisifovemu! Ko bode že slehernega nemškonacionalnega učitelja in nemškutarja objemala hladna zemljica, bo narod slovenski še trdno in zavedno stal na koroških tleh, v polnomernem uživanju svojih narodnih pravic, goječ dobre prijateljske zveze in odnošaje z nemškimi sodeželani, pozabivši vse, kar je bilo nekdaj sovražnega med obema narodoma. Slovenski narod tedaj ne bode več ječal pod krutim jarmom tiranske germanizacije in mladina slovenska ne bode več zdihovala pred tujejezičnimi knjigami s težavno nepoznano vsebino, ona ne bode več mučena od strani pseudopedagogov današnje baže, ne, tega ne bo več v imenu prave narodne kulture in civilizacije! Da pridejo take razmere prejalisej, o tem mora biti vsak prepričan, kdor ima le kolehčaj

pogleda v bodočnost, kdor le nekoliko perspektivno vidi. Le vsakdanji ljudje mislijo, da bode ostalo vse le pri današnjih razmerah, deloma, ker se boje «prekucij», ki stanejo poleg telesnega tudi navadno nekaj duševnega napora, deloma se pa tudi boje, da bi ne izgubili kakih privilegijev! Toda lažni naprednjakom in vsem drugim «jumakom» konservativnega mišljenja je vse to ne le zagonetka, ampak popolna — terra incognita. Nemškonacionalcem pa le pustimo njih edino veselje, gojiti strasti, namreč sovražnost do Slovanov, akoravno bi bilo v znamenju zdravega napredka, v znamenju civilizacije zelo želeli, da bi prejkoslej prišli preko svoje nezmerne domišljavosti in odurnega šovinizma do človeške pameti, do treznosti!

Velikovec (Poroka.) Poročil se je okrajni višji komisar Artur vitez pl. Laszowski z gospico Mici Pleschutz-nig-Dürenwirth.

Malošče. (Požar.) Dne 15. m. m. okrog polenajstih ponoči je pričelo goriti gospodarsko poslopje posestnika Janeza Rupčica pri Mariji na Zli. Zgorela je tudi poleg stoječa hiša imenovanega kakor tudi posestvo sosedja Jakoba Valušnika. Živimo so rešili, drugo: seno, pohištvo, obleka i. t. d. je vse zgorelo. Oba posestnika sta zavarovana. Škode ima prvi 40 000 K, drugi 16 000 K. Kako je nastal požar, še ni znano.

Podklošter. (Samomor.) Dne 17. m. m. se je obesil na neko drevo posestnik Janez Nesman, p. d. Rumbold, ki je bil zelo udan pijančevanju. Star je bil 66 let. Zapušča vdovo s 5 preskrbljenimi otroki.

Celovec. Ljubljanska kreditna banka je v Celovcu kupila hišo slaščičarja Wurschitza za 169 000 kron.

Iz Borovelj. Ni dolgo od tega, kar so hoteli naši nemški turnarji se zopet enkrat pokazati. Nekateri bi bili radi turnali sredi Borovelj, drugi pa «pri Justu» ali pa v «Rosentalerhofu», da bi bilo vsaj nekaj vstopnine. — Toda nekateri so bili proti temu. Rekli so, kaj bomo v Borovljah turnali, saj nas tako živa duša ne pogleda. Nekdo pa se je oglasil prav sramežljivo in dejal: pogledajo nas že, ampak tako, da se nam smejiijo in pravijo, da smo že v švarc, rot, gelb-plenicah na svet prišli in da so nas že naši slovenski starši pri porodu pozdravili z «No pa heil», takole so ugibali semintja in premišljevali, kam bi šli. V Glinje si niso upali, odkar so se pred volitvami tako zbal, «Kavankenhof» pa jim tudi ni hotel iti v glavo, ker je tam menda vedno preveč ljudi. Naenkrat se oglasil «Oberturner» «pa gremo na Rute» «heil Rute» so zavpili in šli so. Borovčiči pa so bili veseli, samo Rutarčani so se jim smilili. Nekdo, ki je biltakrat ravno gor, je potem povedal, da so se krave na paši smejale in da so potem dale dvakrat toliko mleka in Rutarčani so baje sklenili naprositi boroveljske turnarje, da pridejo še večkrat gor. Sedaj se pa sliši, da bodejo hodili odslej na «Voitovo žago» v Medborovnicah. Tam je bil neki nemški mojster, kateremu so se Voitova drva in Voitove dile tako dopadle, da je pozabil, čigave so. Pravijo, da je hodil vedno našega občinskega odbornika, ali kakor pravimo pri nas «Ausschussa», Angelota vprašat, če so deske njegove ali Voitove. Kaj je ta rekel, se ne ve, samo to pravijo, da so se našemu velikemu Nemcu Angelu te dile tudi jako dobro dopadle. Sedaj pa je moral iti ta mojster iz Voitove žage stran in ker takrat ni bilo mogoče dobiti pevcav, da bi mu zapeli odhodnico, bodo pa menda turnarji na njegovo čast med dilami in plohi malo poturnali. Prihodnje leto pa zopet na Rute!

Prevalje. V Prevaljah se je ustanovila «Občinska hranilnica in posojilnica za občino Prevalje». Med odborniki je tudi g. Franc Lahounig, lesni trgovec, gostilničar in lastnik električne centrale v Prevaljah. Pri stari posojilnici se vedno hodijo ljudje po demar. Sicer temu ni več kriv polom nemških klerikalcev, pač pa menda to, ker so slovenski klerikalci toliko zmerjali čez nekatere odbornike, da si ljudje mislijo, bogve, kaj se je pri tej posojilnici vse zgodilo. To zmerjanje se sedaj bridko maščuje, kajti ljudje so čisto zbegani, nezaupljivi. Pri tem bodo imeli škode tudi slovenski klerikalci.

Celovec. (Električni tramvaj.) Kakor se čuje, ne bo več dolgo vozil konjiček tramvajske vozove po Celovcu. Od Moserja gor do novega gledališča so že položili tračnice in govori se, da bo vozil električni tramvaj od kavarne Moser ven do pokopališča v Trnji vasi še letos. Od kolodvora pa do kavarne Moser pa bo tudi še čez zimo zvončkal konjiček.

Glinje. Mi vsi se še radi spominjamo na č. g. Isopa, ki so bili toliko let pri nas za župnika. Radi so zahajali med ljudi in prav radi tudi pomagali peti, kjer se je zbralo kaj pevcav. Ljudje so jih poznali po celi spodnji rožni dolini in so jih bili veseli, kamor so prišli. Sedaj so bili izvoljeni kot prost v Spod. Dravburgu za častnega občana in k temu čestitamo tudi mi prejšnji njih farani.

Iz Podjunske doline. Pred kratkim ste poročali, da je napravil gosp. Franc Lahounig, lesni trgovec in posestnik, veliko električno napravo, s katero razsvetljuje cele Prevalje. Sedaj imamo tudi mi v Bistrici pri Pliberku enako električno tovarno, iz katere hočemo dati luč Bistrici in Šmihelu. Če se pripomnimo, da je pri nas nekaj jako lepih

umetnih mlinov, potem smo upravičeno lahko ponosni nate, kako Slovenci napredujemo po vaseh. Ta gospodarski napredek je izšel popolnoma iz ljudstva samega in je važna polaga za narodni napredek. — Če v gospodarstvu zaostajamo, potem tudi naše narodno prepričanje mnogo ne pomaga. Če pa v gospodarstvu tako lepo napredujemo, bomo postali moč, katere se bodo nasprotniki bolj bali, kakor pa raznih groženj v besedi, katere slišimo včasih po naših shodih.

Borovlje. Tu je pršla tatvina jako v modo. Pred nedavnim so prišli na sled nekemu človeku, ki je že dolga leta hodil krast k nekemu mlinarju. Bil je njegov najboljši prijatelj. Odpiral je vrata s ponarejenimi ključi ter znosil dotičnemu mlinarju baje lepo svoto denarja. Zljaj se bo zagovarjal pred sodnijo. — Nekaj dni pozneje je bilo vlomljeno pri urarju Kokošarju ter izmaknjeno nekaj prstanov. Tudi tega tata so že izsledili.

Velikovec. (Nova tiskarna.) Gosp. Moritz Znuegg, dosedaj faktor v tiskarni Vilj. Sima v Deutschlandsbergu, je dobil za Velikovec tiskarsko koncesijo.

Sveče. (Kje pa je logika?) V nedeljo, dne 30. oktobra, je govoril tu na občnem zboru društva «Kočne» tudi gosp. Smodej, urednik «Mira». Povdarjal je, da sta narodnost in narodna probuda mogoči le na verski podlagi. Zraven je pa sam rekel, da je veliko ljudi, ki plazijo po cerkvah in po izpovednicah, ki pa niso narodni, da so še protinarodni. Naj tu cenjeni čitalci sami najdejo logiko, če jo morejo.

Ljubče. Kako se upoštevajo pri nas na Koroškem želje slovenskega ljudstva, kažejo tale dejstva: Pri nas imamo kot učiteljico nemškutarico, oziroma Nemko. Radi tega je krajni šolski svet prosil, da se naj namesti sem namesto te slovensko učno moč. Pa toda glej ga vraga: Namesto, da bi nam dali mesto te učiteljice slovensko učiteljico ali slovenskega učitelja, so nam vsilili še drugega učitelja-nemškutarja. Tako se upoštevajo pri nas na Koroškem želje slovenskega ljudstva! Če pa želi kaj kaka nemška ali nemškutarška občina, ali nemški ali nemškutarski krajni šolski svet, se pa tekoj ustreže. Če se priklati k deželnemu šolskemu svetu le kako pijanče, že takoj pravi Benda: «Ljudstvo tako želi,» zaslovenske glasove je pa vse gluho. Pa toda motite se, grozno se motite! Ljudstvo si je znalo pomagati še vselej tudi samo, če ni šlo drugače, četudi se ni bilo tako zavedno, kakor je dandanes!

Celovec. (Otvoritev palače trgovske in obrtne zbornice v Celovcu.) Dne 6. t. m. je bila tu slovesno otvorena palača koroške trgovske in obrtne zbornice ob navzočnosti raznih reprezentantov.

Podklošter. Dobili smo župana v osebi tukajšnjega notarja Josipa Krainerja.

Narodne zadeve.

Koroški deželni zbor dne 29. oktobra. V seji koroškega deželnega se je razpravljalo o proračunu za l. 1911. V generalni debati je kritiziral slovenski poslanec Grafenauer zlasti naslednje točke: 1. Obžaluje, da večina ne pripušča v noben odsek zastopnikov Slovencev. 2. Zakonska predloga o ustanovitvi deželnega kulturnega sveta popolnoma zanika interese Slovencev, ker Slovincem ne dopušča posebne sekcije v deželnem kulturnem svetu. 3. Podobne zakonske predloge o izpremembi deželnega nadzorstvenega zakona popolnoma izpregleda, da žive v deželi tudi Slovenci, kar je v kričečem nasprotstvu s pravicami, ki jih uživajo na Kranjskem Nemci. 4. Od deželnega zbora sklenjene stipendije za nemške visokošolce, ki naj bi se učili slovenskega jeziku, pomenijo kruto žalitev slovenskega naroda, pomenjajo pa tudi grdo konkurenco slovenskim izobražencem, ki naj bi na ta način bili odstranjeni od uradovanja na Koroškem. 5. Slovenske gospodarske zadruge imajo svoja centra izven koroške dežele, so torej popolnoma nedolžne na panama nemške krščansko-socialne centralne blagajne. Grafenauerju je odgovarjal poslanec grof Aichelburg-Labia, kateri je izjavil, da se koroški Slovenci ne moreje primerjati z Nemci na Kranjskem, ki imajo popolnoma drugačno gospodarsko in historično veljavo v kranjski deželi kakor pa Slovenci na Koroškem (P). Glede znanja slovenskega jezika pa po njegovem mnenju ni potrebno, da bi se Nemci naučili pravilne slovensčine, temveč se samo zahteva, da razume uradnik ljudstvo in da ima srce zanj. (O. u: Gotovo jako lepo, toda po dosedanji praksi na Koroškem samo idealne vrednosti.)

Puško so vrgli v koruzo nemškutarji v Borovljah, ker niso prišli dne 6. t. m. k volitvi odbornikov v konsumno društvo na občni zbor, ker je bil, po zadnji Riegrovih spletkah neveljaven. Do malega so enoglasno izvoljeni vsi oni kandidatje, katerih imena smo objavili že po zadnjem občnem zboru. Daljše poročilo smo prejeli — žal — za to pot prepozno, pride zanesljivo prihodnjič. Hvala dopisniku!

Nezaslišan zločin koroškega deželnega sveta za koroške Slovence. Kakor znano, nastavljal, oziroma prestavljal je lansko leto dež. sol. svet mlade slovenske učiteljske moči v nemško gorovje, nemške učitelje, kateri niso zmožni niti besedice jezika izrečenih jim otrocičev, pa je dajal v lepe vasi naših krasnih slovenskih dolin. Kljub temu, da je obljubil g. Benda dati jih v teku enega leta nazaj, do danes ni izpolnil te obljube, temveč priklopil je tem činom še znameniti zločin, da je predstavil nadučitelja gosp. Lovra Horvata brez vsakega vzroka iz slovenskega kraja v Čačah v Zili v najskrajnejšo nemško luknjo Avstrije, v Pontabelj na laški meji. To je naravnost nesramni udarec celemu slovenskemu narodu v obraz. Poslali bomo preiskovalca vseh razmer v Zilo ter se o delovanju gosp. Horvata natančno prepričali; potem pa govorimo dalje.

Iz Libuče nam poročajo: Kak vsiljivec je naš novi nadučitelj Hans Greger, razvidi vsak lahko iz tega: Krajni šolski svet je protestiral že pred imenovanjem proti temu, da bi se imenovalo za našo solo Hansa Gregerja. Občina in šolski svet obasta hotela imeti gospoda Jekla. Zastopniki občine in šolskega sveta so bili pri deželnem šolskem svetu radi tega. Tudi občina Bistrica, katere del je vsolan v Libuče, je nasprotovala Gregorju in se je zavezala za gosp. Jekla. Človek bi si pač mislil, da Greger v očigled tega ne bode hodil sem. Pa temu ni tako! Ta nemškutarski vsiljivec Hans Greger se ne da odgnati. Govoriti se bo menda moralo z njim tako, kakor govori gostilničar s pijanim človekom.

Novi škof za Koroško. Nadškof Katschthaler je imenoval za škofa na Koroškem dr. Boltežarja Kaltnerja. Sicer imenuje škofo zmiraj cesar. Leta 1535 pa se je sklenila med avstrijskim cesarjem in Solnogradom pogodba, glasom katere imenuje vsakega tretjega škofa nadškof (ne cesar). To se je zgodilo na Koroškem zdaj. Novi škof dr. Boltežar Kaltner je bil dosedaj v Solnogradu. Rojen je bil 12. aprila 1844 na Solnograškem. Leta 1868 je bil posvečen za mašnika. Od tega časa pa do leta 1875 je služboval kot kaplan i. t. d. po deželi (na Solnograškem). Od leta 1875 do 1886 je bil učitelj veronauka na realci, od l. 1886 pa učitelj cerkvene zgodovine in kanoničnega prava na teologiji (duhovniškem seminarju) v mestu Solnogradu. Leta 1891 je postal stolni kapitulat in leta 1901 škof (v Solnogradu). — Novi škof dr. Boltežar Kaltner je Nemec. Rojen je na Solnograškem in ves čas je bil le na Solnograškem. Vse se čudi, kako da se imenuje za škofa na Koroškem človeka, ki ne pozna ne naše dežele, ne naših razmer. Slovenci pa se moramo še posebej vprašati: «Kako pa, da se nam vsili za Koroško trdega Nemca za škofa, ko tvorijo na Koroškem vendar Slovenci skoro polovico vernih (zato, ker alisi Nemcev veliko k lutrovske veri, nekaj k judovski veri i. t. d.). In na Koroškem so Slovenci isti, ki so najzvestejši služabniki rimske cerkve. Vsi Slovenci pripadajo rimski cerkvi, hodijo največ v cerkev, skrbijo najbolje za duhovnike, kakor tudi za domače in romarske cerkve. Koroški Slovenci izplačujejo gotovo več za maše kot Nemci in dajejo za papeža več kot Nemci, zato se pa imenuje za škofa trdega Nemca. To pa kljub temu, da so koroški Slovenci danes zelo narodno zavedni. Naši klerikalci vpijejo po shodih, v «Miru» in po drugih klerikalnih listih, da je narodna osvoboditev mogoča le na verski podlagi. Zahvaljujemo se vam lepo za tako narodno osvoboditev! Rima se nikdar ni storil kaj za svobodo Slovencev, pač pa je pomagal nemškutariti in je pomagal podjarmovati Nemcem Slovence. To ve vsak, kdor pozna zgodovino in to se godi tudi še danes na Koroškem, kar jasno kaže imenovanje novega škofa.

Zdaj govorite! Za škofa na Koroškem je bil imenovan tujec in Nemec dr. Boltežar Kaltner iz Solnograda. Skandal je, da se imenuje za škofa na Koroškem trdega Nemca, ko so vendar Slovenci najzvestejše rimske ovčice. Kje pa je ostal zdaj zopet dr. Suštersič s svojim klubom, ko se vendar zmiraj laska, da vse more doseči! Kje pa je ostala tu «edina stranka na Koroškem», ki prepoveduje (ali hoče prepovedovati) na Koroškem delovanje vsake druge stranke? Kje pa je ostal tu zopet naš deželni in državni poslanec ter zvesti prijatelj Suštersica: Franc Grafenauer? Kje pa je bil tu dr. Brejc? Tu zdaj govorite! Ali ste nas koroške Slovence zopet prodali, ali pa je vaš hvaleisani vpliv tako čudno močan?

Gospodarska vprašanja.

Gospodarstvo na Japonskem.

Olkar je od l. 1860. naprej Japonska prisiljena, da ima olprte luke in da sklepa trgovinske pogodbe, je njena trgovina nenadoma preobrazila vse gospodarske razmere v državi in je peljala do znane revolucije, ki je iz fevdalno-pravne države ustvarila ustavno cesarstvo. Od tega časa napreduje Japonska z mogočnimi koraki na političnem in gospodarskem polju. Kmalu postane prva velelvasť v Aziji.

Francoski pisatelj Achille Viallate je izdal knjigo «L' Avenir Economique du Japon», iz katere posnemamo:

Japonska meri danes 382.000 km²; klima je jako ugodna, le severni deli so precej hladni. Množina prebivalstva narasča letno za 1,32 %, in ga je danes krog 50 milijonov.

Zemlja je hribovita; rodovitne je samo 15 7/10 %; od te rodovitne zemlje je 49 % posejane z rižem, 38 % s čajem, glavna hrana prebivalstva sta: riž in riba.

Poljedelskega prebivalstva je krog 23 milijonov; velika in mala posest sta prilično v enaki meri zastopani. Obdeluje se zemlja po parcelah; obdelujejo rodline same, pri želvi si medsebojno pomagajo; orodje imajo primitivno, pluge iz lesa; neko uradno obvestilo ceni gospodarsko orodje, potrebno za rodbino za obdelanje enega hektarja zemlje, povprečno na 40 kron.

Zemlja se obdeluje pazljivo, z motiko in zalivanjem; ker je hlevskega gnoja malo, ga nadomeščajo z gnojem od ljudi in rib, v novejšem času pa z oljnim pogačami. Obdelovanje tako je uspešno, da rodi zemlja 2—3krat na leto. Glavni sadeži so riž, pšenica, krompir, čaj, bob, sladkorni trst, indigo; slednji zadnji čas pojema, ker mu ponarejeni evropejski indigo dela preveliko konkurenco.

Zivinoreja je manjšega obsega; redi se 1.200.000 rogate živine, bolj za delo, ko za pitanje. Dalje je 1.390.000 konj; poizkusi z rejo ovac se ne posredujejo. Japonska vlada stori vse za povzdigo obdelovanja zemlje, kakor to delajo evropske države; ustanavlja zavode za travništvo in zivinorejo, gospodarke šole itd.

Obrt je bila do l. 1870. popolnoma primitivna, le za rodbinsko potrebo, brez strojev. Z gospodarsko revolucijo pa se znatno razvija veleobrt; l. 1893. je bilo že 4989 parnih strojev z 61.552 konjskimi silami; l. 1905. pa 6142 parnih strojev z 178.018 konjskimi silami (povprečno torej na stroj 30 konjskih sil).

Veletrgovina se je mogočno razvila s pomočjo vlade; osobito se je ustanovilo mnogo tovarn za izdelovanje vojnih potrebščin, in ko so se državne tovarne okrepile, jih je oddala država zasebnikom.

L. 1904. je bilo na Japonskem 9234 tovarn, ki so imele zaposlenih 526.218 delavcev (207.951 moških in 318.264 ženskih). Od vseh teh zaposlenih delavcev je bilo 9473 moških in 34.205 ženskih pod 14 let. Vse nove tovarne so urejene čim najbolj moderno. Baš zato se importira toliko strojev. Nove tovarne dobivajo izdatne podpore od države. Nekateri industrijski pridelki zaznamujejo velik eksport: vžigalice, porcelan, cigarete, svila itd. Prometna sredstva (pošta, brzojav, telefon itd.) so urejena popolnoma na evropski način.

Banke se niso v polnem razvitku, dočim se trgovina silno dviga. L. 1894. se je importiralo za 1174 milijone jenov (1 jen = krog 5 K), eksportiralo pa za 1132 milj. jenov. L. 1904. znaša import 4885 milj. jenov. Glavni predmeti importa so: riž, lokomotive, stroji za orodja, platno itd.; eksporta pa: sirova svila, čaj, pridelki iz svile, vžigalice itd. Dve tretjini zunanje trgovine sta v rokah inozemcev. V trgovini igrajo azijske države največjo vlogo, za njimi slede Angleška, Zružene države, Nemčija ter druge države.

Japonska dela na to, da postane prva velelvasť v Aziji, da se v prvi vrsti dvigne njena industrija, ker vsled malega teritorija ne more postati agrarna država. Da pa postane eminentno industrijalna država, ji treba surovin, kapitala in delavskih moči. Surovin ima dovolj, ali jih pa dobi iz Kitajske in Avstralije; kapital je treba tudi dobiti od zunaj, pri čemur je glavna zapreka, da daje Japonsko le malo jamstvo; najtežje je pa z delavnimi močmi, ker na eni strani ni domačih, ki bi znale voditi in imele incijativo, na drugi strani pa je japonski delavec nevtrajen, nereden in ne vzdrži pri strojih. Njegovo delo ni mnogo vredno, zato so tudi plače male, dasi se zadnji čas razmere izboljšavajo. Delovni čas se imajo vedno po 11, celo po 16—17 ur. Delavska postavodaja je minimalna, izrabljanje delavcev strašno.

Vendar — pravi pisatelj zgoraj imenovane knjige, Viallate — se morajo evropske države kljub vsem današnjim nedostatkam v razvoju japonske industrije pripraviti na hudo japonsko konkurenco. Japonska more ostati zmagovalka k večjemu na vzhodnoazijskem trgu.

Kakor že rečeno, je izključeno, da bi postala Japonska agrarna država; vendar je gotovo, da bodo meredajni državi činitelji, kakor so na Angleskem, tako tudi na Japonskem, prišli do prepričanja, da je potrebno tudi kmetijstvu omogočiti

napredek in razvoj, ker je v vsaki se tako industrijalni državi brez visoko razvitega kmetijstva trajni splošni gospodarski razvoj nemogoč.

Umetnost in književnost

Studije o hiši na Slovenskem. V «Matici Slovenski» se je sprožila misel, da bi bilo proučiti značaj in tehniko hiše, kakor je običajna v slovenski vasi. Ta stran narodnopsnega raziskavanja je tem nujnejša, ker z napredkom časa hitro ginejo spomini prešlih časov, stare slovenske hiše. Take studije pa so brez nazgov, brez slik, malo vredne, premalo umljive. Zato se obrača «Matica Slovenska» tem potom do vseh, ki se zanimajo za stvar, zlasti do amaterskih fotografov, naj bodo pozorni na gradbeni značaj hiše v raznih krajih, naj fotografirajo tipične hiše, njih tipične strani in naj blagovolijo slike poslati «Matici Slovenski». Pozornost bi pri tem bilo obračati ne samo na to, da so slike kolikor mogoče velike in da sta na podobi vedno dve hišni stranici, «Matici Slovenski» bi marveč izborno služile tudi fotografije posameznih detajlov in pa notranjstev.

Jugoslovanska Enciklopedija. Znanstveni odsek «Matic Slovenske» je imel sejo dne 28. oktobra; na dnevnem redu je bila «Jugoslovanska Enciklopedija». Presojali so se načrti, oz. predlogi, ki jih je izdelala zagrebska Akademija; načelne pripombe k tem načrtom se pošljejo Akademiji v uvaževanje. Podrobno delo, zlasti sestava abecedarjev za poedine stroke se odkaže 4 pododsekom (odsek za jezik in književnost, odsek za zgodovino in bližnje ji predmete, odsek za zemljepisje, prirodosnanstvo in trgovino, odsek za pravne nauke in obrt). Za glavno delo, t. j. za spisovanje člankov samih, se javijo, oz. nasvetujejo poedini pisatelji. Za vse stroke dosle še ni pisateljev.

Svetovna politika.

Proti slovenskemu pouku veronauka v koroškem deželnem zbiru. V predzadnji seji je bilo govora o peticiji občine Borovlje za uvedbo nemškega pouka v veronauku na tamkajšnji šoli. Referent šol. odseka baron Aichelburg je napadal kateheta v Borovljah, da se peča z agitacijo za slovenski jezik v šoli, ko poučuje veronauk slovensko! Nemci hočejo odpraviti še pouk veronauka v slovensčini, kjer je še!

Državni zbor bode sklican bržkone šele začetkom meseca decembra. K večjemu kraj mesca novembra.

Nemiri na Španskem. Portugalski dogodki so dali španskim revolucionarjem tako korajžo, da se kar ne morejo pomiriti. Zopet namreč prihajajo vesti o novih nemirih po Španskem. Posebno so močni revolucionarji v primorskem mestu Barceloni. V tem mestu je (kakor pri nas ponekod) veliko delavstva.

Ustava na Kitajskem. Narodna skupščina je sklenila, pozvati vlado, da uvede konstitucionalni sistem, in sicer kar najhitreje. Zahtevo motivirajo s sedanjim položajem v državi, ki je težak posebno v finančnem oziru.

Raznoterosti.

Dražje cigare. Tobačna režija pripravlja zvišanje cen za cigare. Kratke cigare bodo stale v bodoče 6 vin., britanike 16 vin., trabuke 18 vin. Najbrž se to zgodi proti novemu letu.

Slovenci v Ameriki. Mesto Joliet ima okrajni odbor, v katerem je 56 odbornikov. Med temi odborniki sta dva Slovenci.

Državo goljufala je neka družba v Ameriki, ki je čistila sladkor. Podpredsednik te družbe, ki je vedel za vse te goljufije, je bil obsojen na dve leti ječe in na 20.000 kron denarne kazni.

Po nenreči svojo mater ustrelil. Na Laskem se je zgodil ta-le žalosten dogodek: 20 letni mladenci, po imenu Buff, je bil na lovu. Ko je prišel domov, je brisal v hiši pri oknu puško. Mladenci, ki je kuhala v kuhinji, pride v hišo in se pogovarja s sinom. Naenkrat pa počí puška in strel gre materi v prsa. Mati je padla in bila mrtva. Sin je pa tako žaloval, da je postal zmešan.

Iz Buenos Aires se nam poroča: Na svetovnem trgu znani patentirani lokomobili na vroči par, ki jih izdeluje R. Wolf, Magdeburg-Buckau, so dobili na centenarni razstavi v Buenos Airesu grand-prix.

V Čikagi imajo, kakor nam od tam poročajo, prav gorko in prijetno jesen.

Amaterfotografom! Ker nam je došlo od raznih strani toliko dopisov, da nam ni mogoče vsakemu posamezniku odgovoriti, ulj. prosimo vse p. n. zainteresirane, da blagovolijo še nekoliko časa potrpeti, da se urede druge notranje važnejše zadeve pripravljalnega odbora. Čim bode odbor sestavil klubova pravila, skliče isti eden ali dva prijateljska sestanka, ki bodo pravočasno objavljeni v dnevnikih in želimo, da se istih vsi, ki se za stvar resno zanimajo, blagovolijo udeležiti. Ob tej priliki se bode vsak lahko natančneje informiral in izrazil svoje želje in nasvete. Prosimo pa vse one zainteresirane ki nam dosedaj niso še javili svojih naslovov, da jih naznanijo takoj na: Pripravljalni odbor društva «klub slov. amaterfotografov» v Ljubljani.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 5.000.000.

Rezervni zaklad K 500.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dneva vzdiga.

☒ Kolodvorska cesta št. 27. ☒

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predjume na vrednostne papirje.

— Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženskiinske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. :: Borzna naročila.

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dobnem kurzu.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8— za komad. 1 62—57

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Zakon proti napitninol. Amerikanska država Washington je prva, ki je sprejela v svoj kazenski zakon tudi zakon proti napitnini, naj si jo že kdo da ali sprejme. Kdor daje, ali pa kdor sprejme napitnino, bo strogo kaznovan. Tak zakon bi ne škodoval tudi pri nas.

Šivilje so razgrajale v mestu Čikagu v Ameriki tako, da je morala jezdit med nje policija na konjih in s svetlimi sabljami v rokah. Šivilje pravijo, da so preslabo plačane, zato nočejo delati in razgrajajo.

Povodnji in nevihte. Z Laskega prihajajo dan zadnem poročila o nevihti in povodnji. V Rivi se je podrlo radi povodnji in nevihte troje hiš. Drugod so cele vasi v vodi. Voda je nanesla na njive in travnike veliko kamenja, ilovice in glemica. Maršikatera dolina je polna vode, ali kakor bi bilo tam jezero. — Ravnotake vesti prihajajo s Francoskega. Prebivalci Pariza so ves čas v groznem strahu, ker je voda, ki teče skozi mesto zelo narastla, tako da teče že čez pod in jim dere v kleti. — Tudi na Severu razsaja čuden vihar. Več ladij se je potopilo. Hše in kopališča, ki so stala pri morju, je razdejal vihar ali pa je poplaval isto morskno valovje. Veliko ljudi je mrtvih.

Novosti založne tiskarne Iv. Pr. Lampreta v Kranju

Po zaplembi druga izdaja.

Zelo aktualno! Ravnokar je izšel Zelo aktualno!

7. snopič poljudne zbirke „Več luči“:

**:: Strašna grozodejstva v ::
samostanu čenstohovskem.**

Cena 20 vin. S tremi slikami. Cena 20 vin.

Dobiva se v tiskarni Iv. Pr. Lampret in po knjigotržnicah.

Drugi teden izide 8. snopič zbirke „Več luči“

Jo, jo, ta neznosna draginja!

All je to znamenje napredka? Avstro-ogrška vojska šteje v času miru 380.866 mož in 28.742 častnikov; torej prihaja na vsakih 14 mož en častnik. Na enega učitelja prihaja v naših deželah povprečno 60 otrok, v mnogih krajih je tudi po 100 otrok. Pa naj reče kdo, da Avstrija ni napredna država!

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig

52—9

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Varstvena znamka: „SIDRO“.

Sinement Capsici comp.,

nadomestek za 43

sidrov - pain - expeller

je vohče priznan kot izvrstno, bolečine tolažeče in odvajalno vmetenje pri prehlajenju i. t. d. Dobi se ga v vseh lekarnah za 80 v, K 1.40 in 2 K. Pri nakupu tega povsod priljubljenega domačega zdravila, naj se vzame le izvirne steklenice in skatle z našo varstveno znamko „sidro“, kajti potem je gotovo, da se je dobil izvirni izdelek.

Dr. Richterja lekarna pri „zlategu levu“

v Pragi

Elizabetna ulica št. 5, nova.

Razpošiljatev vsak dan.

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo.

Edina slovenska kislavoda

Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izborna zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezn v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborna zdravilna, temveč tudi osvežujoča

namizna kislavoda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899. 8 12—6

Naroča se pri **oskrbništvu Tolstovrške slatine**, pošta **Guštanj** (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edno slovensko kislavo.

**Slovenci, ne zablte družbe
SV. CIRILA IN METODA**

Mestna hranilnica v Radovljici

je prvi, najvarnejši in največji denarni zavod za nalaganje denarja na Gorenjskem.

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse hranilne vloge po 4 1/4 od sto. Vse narasle in nedvignjene obresti **pripisuje dvakrat na leto** h kapitalu in sicer 30. roznika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje Mestna hranilnica sama, tako, da dobi vsak vložnik 4 K 25 vin. od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leto.

Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjsko v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev potrjenih pravil **mesto Radovljica** z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, ki znaša sedaj čez 200.000 K.

Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge izmed vseh drugih denarnih zavodov na Gorenjskem. Zato nalagajo c. kr. okrajna sodišča in drugi c. kr. uradi vse vloge nedoletnih otrok in druge desarje le pri tej mestni hranilnici.

Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroči naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama.

Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici poštne položnice, katere so vsakemu na razpolago.

Posojila na zemljišča

9 26—6

dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolžnik sam določi, namreč proti vračilu na 14, 16 1/2, 19 1/2, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let.

Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljeni dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača zanje v 36 letih 648 K golih obresti, ostane torej še vedno 300 K dolžan. **Dolžnik Mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, dasi plača v cel dobli še za 97 vin. manj.**

Nadalje dovoljuje posojila tudi na menice in proti zastavi vrednostnih papirjev.

Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod na Gorenjskem.

Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zglesi naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajnega sodišča, kjer se uraduje **vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne** razen ob nedeljah in praznikih

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.